EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 20.1.2021
COM(2021) 20 final

2021/0008 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

neuvoston puitepäätöksen 2002/465/YOS muuttamisesta sen mukauttamiseksi henkilötietojen suojaa koskeviin EU:n sääntöihin

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Direktiivi (EU) 2016/680[1] (direktiivi lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta) tuli voimaan 6. toukokuuta 2016, ja jäsenvaltioiden oli saatettava se osaksi kansallista lainsäädäntöään 6. toukokuuta 2018 mennessä. Sillä kumottiin ja korvattiin neuvoston puitepäätös 2008/977/YOS[2], mutta se on paljon kattavampi ja yleisempi tietosuojaväline. Tärkeää on, että sitä sovelletaan toimivaltaisten viranomaisten suorittamaan sekä kotimaiseen että rajat ylittävään henkilötietojen käsittelyyn rikosten ennalta ehkäisemistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia taikka rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelua ja tällaisten uhkien ehkäisyä varten (1 artiklan 1 kohta).

Lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin 62 artiklan 6 kohdassa edellytetään, että komissio tarkastelee 6. toukokuuta 2019 mennessä muita EU:n säädöksiä, joilla säännellään toimivaltaisten viranomaisten lainvalvontatarkoituksessa suorittamaa henkilötietojen käsittelyä, arvioidakseen tarvetta yhdenmukaistaa ne lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin kanssa ja tehdäkseen tarvittaessa ehdotuksia niiden muuttamiseksi, jotta voidaan varmistaa yhdenmukainen henkilötietojen suoja lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin soveltamisalalla.

Komissio esitti tarkastelunsa tulokset tiedonannossaan *Toimet aiemman kolmannen pilarin säännöstön yhdenmukaistamiseksi tietosuojasääntöjen kanssa*[3] (24. kesäkuuta 2020), jossa määritetään kymmenen säädöstä, jotka olisi yhdenmukaistettava lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin kanssa, ja niiden toteuttamisaikataulu. Niihin kuuluu yhteisistä tutkintaryhmistä annettu neuvoston puitepäätös 2002/465/YOS[4]. Komissio ilmoitti esittävänsä kohdennettuja muutoksia mainittuun päätökseen vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä. Se on tämän ehdotuksen tarkoituksena.

Aloite ei kuulu sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevaan REFIT-ohjelmaan.

• Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa

Ehdotuksen tarkoituksena on saattaa päätöksen 2002/465/YOS tietosuojasäännöt lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetussa direktiivissä vahvistettujen periaatteiden ja sääntöjen mukaisiksi vahvan ja johdonmukaisen tietosuojakehyksen luomiseksi unioniin.

---

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89).

[2] Neuvoston puitepäätös 2008/977/YOS, tehty 27 päivänä marraskuuta 2008, rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisesta (EUVL L 350, 30.12.2008, s. 60).

[3] COM(2020) 262 final.

[4] EUVL L 162, 20.6.2002, s. 1.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Ei sovelleta

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, 16 artiklan 2 kohtaan.

Alkuperäinen säädös perustui aiemman Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan 2 kohdan b alakohtaan, joka vastaa pikemminkin SEUT-sopimuksen 82 artiklan 1 kohtaa. Ehdotetun muutoksen tavoite ja sisältö rajoittuvat kuitenkin selvästi henkilötietojen suojaan.

SEUT-sopimuksen 16 artiklan 2 kohta on tältä osin asianmukaisin oikeusperusta. Sen avulla voidaan hyväksyä säännöt, jotka koskevat yksilöiden suojelua jäsenvaltioiden suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä niiden toteuttaessa unionin lainsäädännön mukaisia toimia, sekä säännöt, jotka koskevat henkilötietojen vapaata liikkuvuutta.

Pöytäkirjassa N:o 22 olevan 2 a artiklan mukaan SEUT-sopimuksen 16 artiklan nojalla vahvistetut säännöt, jotka koskevat henkilötietojen käsittelyä SEUT-sopimuksen kolmannen osan IV osaston 4 ja 5 luvun soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa toteutettaessa, eivät sido Tanskaa. Sama koskee Irlantia pöytäkirjassa N:o 21 olevan 6 a artiklan mukaisesti.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Ainoastaan unioni voi antaa säädöksen, jolla muutetaan päätöstä 2002/465/YOS.

- **Suhteellisuusperiaate**

Tämä ehdotus rajoittuu siihen, mikä on tarpeen päätöksen 2002/465/YOS yhdenmukaistamiseksi henkilötietojen suojaa koskevan unionin lainsäädännön kanssa (lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annettu direktiivi mukaan luettuna) muuttamatta jäsenvaltioiden yhteistyömekanismeja yhteisen tutkintaryhmän perustamiseksi. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen aiottujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

- **Toimintatavan valinta**

Sopivin väline päätöksen 2002/465/YOS muuttamiseksi on direktiivi.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Tämä ehdotus on jatkoa komission lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin 62 artiklan 6 kohdan nojalla tekemälle tarkastelulle, joka esitettiin tiedonannossa *Toimet aiemman kolmannen pilarin säännöstön yhdenmukaistamiseksi tietosuojasääntöjen kanssa*. Tiedonannossa luetellaan kohdat, joiden osalta yhdenmukaistaminen on tarpeen. Siinä todetaan erityisesti tarve selventää, että kaikkeen

päätöksen 2002/465/YOS mukaiseen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan joko lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annettua direktiiviä tai asetusta (EU) N:o 2016/679[5] (yleinen tietosuoja-asetus – GDPR) sen mukaan, tapahtuuko käsittely rikosoikeudellisen vai muun kuin rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä. Yhdenmukaistamisessa olisi selvennettävä, että mainitun päätöksen nojalla saatuja tietoja voidaan käsitellä muihin tarkoituksiin kuin niihin, joita varten ne on kerätty, ainoastaan lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetussa direktiivissä (4 artiklan 2 kohta tai 9 artiklan 1 kohta) tai yleisessä tietosuoja-asetuksessa (6 artiklan 4 kohta) säädetyin edellytyksin.

Ehdottamalla päätöksen 2002/465/YOS 1 artiklan 10 kohdan muutosta tämä ehdotus rajoittuu siihen, mikä on tarpeen edellä mainittujen kohtien käsittelemiseksi.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ei sovelleta

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Komissio otti tarkastelussaan huomioon tutkimuksen, joka tehtiin osana pilottihanketta ”EU:n tiedonkeruuvälineiden ja -ohjelmien tarkastelu perusoikeuksien kannalta”[6]. Tutkimuksessa kartoitettiin lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin 62 artiklan 6 kohdan soveltamisalaan kuuluvia unionin säädöksiä ja yksilöitiin säännöksiä, jotka mahdollisesti edellyttävät yhdenmukaistamista tietosuojakysymysten suhteen.

- **Vaikutustenarviointi**

Tämän ehdotuksen vaikutus rajoittuu toimivaltaisten viranomaisten suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn päätöksen 2002/465/YOS yhteydessä. Lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetusta direktiivistä johtuvien uusien velvoitteiden vaikutusta arvioitiin lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annettua direktiiviä valmisteltaessa. Tämän vuoksi erityinen tätä ehdotusta koskeva vaikutustenarviointi on tarpeeton.

- **Säänteln toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ei sovelleta

---

5 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

6 Pilottihankkeen tilasi Euroopan parlamentti, sitä hallinnoi komissio ja sen toteutti ulkopuolinen toimeksisaaja (ryhmä riippumattomia asiantuntijoita). Komissio valitsi toimeksisaajan parlamentin määrittämien kriteerien perusteella. Hankkeen tuotokset kuvastavat vain toimeksisaajan näkemyksiä ja mielipiteitä, eikä komissio ole vastuussa niiden sisältämien tietojen käytöstä. Tulokset on julkaistu osoitteessa http://www.fondazionebrodolini.it/en/projects/pilot-project-fundamental-rights-review-eu-data-collectioninstruments-and-programmes.

- **Perusoikeudet**

Oikeus henkilötietojen suojaan on vahvistettu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 8 artiklassa ja SEUT-sopimuksen 16 artiklassa. Tietosuoja liittyy läheisesti myös yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen, josta määrätään perusoikeuskirjan 7 artiklassa.

Tällä ehdotuksella varmistetaan, että kaikkeen päätöksen 2002/465/YOS nojalla tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan EU:n tietosuojalainsäädännön horisontaalisia periaatteita ja sääntöjä, mikä edistää perusoikeuskirjan 8 artiklan täytäntöönpanoa. Lainsäädännöllä pyritään varmistamaan henkilötietojen korkeatasoinen suoja ja selventämään, että mainitun päätöksen periaatteita ja sääntöjä sovelletaan päätöksen mukaiseen tietojenkäsittelyyn, mikä vaikuttaa myönteisesti yksityisyyttä ja tietosuojaa koskeviin perusoikeuksiin.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ei sovelleta

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Ei sovelleta

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Tämä ehdotus ei edellytä selittäviä asiakirjoja direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, koska siinä ainoastaan muutetaan yhtä päätöksen 2002/465/YOS artiklaa.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetussa direktiivissä vahvistetaan oikeuskehys toimivaltaisten viranomaisten suorittamalle henkilötietojen käsittelylle rikosten ennalta ehkäisemistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia taikka rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelua ja tällaisten uhkien ehkäisyä varten. Sen 4 artiklan 2 kohdassa ja 9 artiklan 1 kohdassa säädetään henkilötietojen käsittelystä muihin tarkoituksiin kuin mihin ne on kerätty.

Päätöksen 2002/465/YOS 1 artiklan 10 kohdassa säädetään erityisesti, että tiettyjä henkilötietoja voidaan tietyin edellytyksin käsitellä muihin tarkoituksiin kuin mitä varten ne on alun perin kerätty. Tämä menee lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin edellytyksiä pidemmälle, minkä vuoksi kohta on yhdenmukaistettava direktiivin kanssa. Tämän direktiivin 1 artiklalla muutetaan päätöksen 1 artiklan 10 kohtaa seuraavasti:

– yhdenmukaistetaan yhteisten tutkintaryhmien keräämien henkilötietojen käyttötapaukset (1 artiklan 10 kohdan b alakohta) käyttötarkoituksen rajoittamisen periaatteen kanssa, sellaisena kuin siitä säädetään lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetussa direktiivissä; ja

– poistetaan 1 artiklan 10 kohdan c ja d alakohta.

Ehdotuksen 2 artiklassa asetetaan määräaika tämän direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Ehdotuksen 3 artiklassa vahvistetaan direktiivin voimaantulopäivä.

Ehdotuksen 4 artiklassa säädetään, että direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

2021/0008 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

neuvoston puitepäätöksen 2002/465/YOS muuttamisesta sen mukauttamiseksi henkilötietojen suojaa koskeviin EU:n sääntöihin

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 16 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Direktiivin (EU) 2016/680[1] 62 artiklan 6 kohdan mukaan komissio tarkastelee uudelleen muita unionin oikeuden säädöksiä, joilla säännellään toimivaltaisten viranomaisten mainitun direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa säädettyjä tarkoituksia varten suorittamaa henkilötietojen käsittelyä, arvioidakseen tarvetta yhdenmukaistaa kyseiset säädökset mainitun direktiivin kanssa ja tehdäkseen tarvittaessa tarvittavat ehdotukset näiden säädösten muuttamiseksi, jotta varmistetaan johdonmukainen lähestymistapa henkilötietojen suojaan mainitun direktiivin soveltamisalalla. Tämän tarkastelun perusteella neuvoston puitepäätös 2002/465/YOS[2] on yksi muutettavista säädöksistä.

(2) Yhdenmukaisuuden ja henkilötietojen tehokkaan suojan varmistamiseksi puitepäätöksen 2002/465/YOS mukaisessa henkilötietojen käsittelyssä olisi soveltuvin osin noudatettava direktiivissä (EU) 2016/680 vahvistettuja sääntöjä.

(3) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevien 1, 2 ja 4 a artiklan 1 kohdan mukaisesti Irlanti ei osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mainitun pöytäkirjan 4 artiklan soveltamista.

(4) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89).

[2] Neuvoston puitepäätös 2002/465/YOS, tehty 13 päivänä kesäkuuta 2002, yhteisistä tutkintaryhmistä (EYVL L 162, 20.6.2002, s. 1).

artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.

(5) Puitepäätöstä 2002/465/YOS olisi sen vuoksi muutettava.

(6) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu asetuksen (EU) 2018/1725[3] 42 artiklan mukaisesti ja hän on antanut lausunnon XX päivänä XXXX[4],

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan puitepäätös 2002/465/YOS seuraavasti:

1) Korvataan 1 artiklan 10 kohdan b alakohta seuraavasti:

”b) muihin tarkoituksiin direktiivin (EU) 2016/680 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti.”

2) Poistetaan 1 artiklan 10 kohdan c ja d alakohta.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään [yhden vuoden kuluttua sen antamisen jälkeen]. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset kirjallisina komissiolle.

   Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*

[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

[4]